

Dosarul nr. 3ra-164/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (A. Paniș)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Clima, M. Guzun, G. Dașchevichi)

Î N C H E I E R E

24 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Șlic împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 21 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 26 decembrie 2019, Iurie Șlic a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând anularea ca fiind ilegal răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2036/19 din 09 decembrie 2019, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reia achitarea pensiei, ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, și obligarea acesteia să achite reclamantului pensia pentru vechime în muncă, neplătită din 01 aprilie 2017, recalculată în conformitate cu majorarea generală a salariului procurorului în funcție.

În motivarea acțiunii a indicat că, în perioada anilor 1973-1992, 2005-2007 a activat în organele Procuraturii Republicii Moldova în diferite funcții, iar în anul 2005 i-a fost stabilită pensia pentru vechimea în muncă.

În luna noiembrie 2016 a schimbat locul de domiciliu, stabilindu-se cu traiul în Israel, unde și domiciliază în prezent, însă fără a renunța la cetățenia Republicii Moldova, prin urmare, în legătură cu prevederile legislației interne care au fost în vigoare la acel moment, achitarea pensiei în beneficiul său a fost încetată.

Prin hotărârea Curții Constituționale nr.10 din 08 mai 2018 au fost declarate neconstituționale prevederile din art. 2 alin. (1) și 36 alin. (1) din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, prin care a fost îngăduit dreptul la pensie persoanelor care nu domiciliază în Republica Moldova, iar ulterior, prin Legea nr. 258 din 22 noiembrie 2018 pentru modificarea Legii nr. 156 din 14 octombrie

1998 privind sistemul public de pensii în vigoare la 01 ianuarie 2019, legiuitorul a acordat persoanelor care și-a stabilit domiciliul în străinătate dreptul la plata pensiei (art. 36), motiv pentru care consideră că dispune de dreptul la primirea pensiei pentru vechimea în muncă, cu aplicarea prevederilor legislației în vigoare.

Potrivit Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr.355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35% începând cu 01 ianuarie 2013, iar potrivit art. XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 01 august 2016 salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, ținându-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

Astfel, până în anul 2011 a beneficiat de dreptul dobândit de recalculare a pensiei conform salariului procurorului în exercițiu respectiv funcției din care i-a fost calculată pensia, aceasta fiind recalculată la fiecare majorare a salariului, însă începând cu anul 2011, pârâtul în baza Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, l-a lipsit de dreptul dobândit licit de recalculare a pensiei și a aplicat mecanismul general de indexare a acesteia la 1 aprilie a fiecărui an, deși conform Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, Legii nr. 118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură (ajustată la Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului), Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, în calitate de procuror în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător, de care s-au bucurat și procurorii, fapt de care ultimul a beneficiat până la sfârșitul anului 2012.

Susține că, atât Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, cât și legile anterioare (din 1992 și 2003) asigură reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca entitate de demnitate publică, cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

În acest sens, consideră că Casa Națională de Asigurări Sociale a ignorat cu desăvârșire prevederile legislației în vigoare în condițiile în care reclamantul s-a adresat către autoritatea pârâtă la 17 iulie 2019, însă nu a primit nici răspunsul prevăzut de Codul administrativ, nici confirmarea scrisă cu data adresării și numărul de înregistrare, deși după depunerea petiției a solicitat de mai multe ori eliberarea actelor menționate, motiv pentru care la 03 septembrie 2019 a depus o cerere prealabilă, prin care a solicitat emiterea unui act administrativ individual privind restabilirea în dreptul la plata pensiei, cu recalcularea pensiei pentru vechime în muncă ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție și achitarea sumelor respective în beneficiul lui.

A solicitat expedierea în adresa sa a actului administrativ emis, cât și confirmarea scrisă a înregistrării petiției depuse la 17 iulie 2019, cu data și numărul de înregistrare.

La 23 septembrie 2019, Șlic Iurie a primit răspunsul nr. S-2010/19 din 18 septembrie 2019, prin care i s-a comunicat că în legătură cu complexitatea obiectului procedurii administrative, termenul de examinare a prelungit cu până la 60 zile.

La 12 decembrie 2019, a primit răspunsul nr.S2063/19 din 09 decembrie 2019 (cu depășirea termenului de 60 de zile și a celui de 90 de zile, prevăzut de art. 60 alin.(5) din Codul administrativ), prin care i s-a refuzat în admiterea cerințelor.

Prin hotărârea din 02 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea a fost admisă integral.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-2063/19 din 09 decembrie 2019 la cererea prealabilă, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reia achitarea pensiei pentru vechime în muncă reclamantului Șlic Iurie, cu recalcularea pensiei reieșind din majorarea salariului procurorului în funcție (f.d.47,50-62).

La data de 09 iunie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale, în termenul prevăzut de lege a contestat cu apel hotărârea din 02 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea lui Iurie Șlic să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 21 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d.100, 101-108).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut prevederile art.54 alin.(1) din Constituție, art. 34 alin. (1) și (6) din Legea nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură (în vigoare în anul 2005), art. 73 alin.(1) din Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură (în vigoare în 2015), art. 63 din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, art. 36 alin. (1) și (2) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în redacția în vigoare în anul 2015), art. 2 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii (în redacția vigoare în anul 2018), art. 35 alin. (1) și (2), 36 alin. (1) și (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în redacția în vigoare în anul 2019), precum și art. 51 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, precum și prevederile Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Prin prisma normelor citate, instanța de apel a notat că concluzia primei instanțe este întemeiată deoarece cadrul legal invocat oferă dreptul intimatului de a beneficia de reluarea achitării pensiei sale din momentul stopării acesteia, în condițiile în care norma ce condiționa stoparea achitării acesteia a fost declarată neconstituțională prin hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 08 mai 2018, concluzie fortificată prin principiul fundamental instituit de lege că dreptul la pensie este garantat fiecărui cetățean al Republicii Moldova în condițiile legii, indiferent de domiciliul acestuia.

Totodată, a remarcat că legiuitorul a păstrat, în contextul modificărilor operate la legea cu privire la Procuratură, garanțiile în partea pensiei procurorului, inclusiv a celor pensionați.

La caz, instanța de apel a relevat că Iurie Șlic este îndreptățit de a beneficia de garanțiile oferite de lege în domeniul pensionării și urmează a fi repus în drepturi, cu reluarea și achitarea pensiei începând cu 01 aprilie 2017, în vederea excluderii unei ingerințe în drepturile fundamentale ale intimatului.

Instanța de apel a concluzionat că, așa cum dreptul social al intimatului a fost dobândit odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă în anul 2005,

modificările ulterioare ale legislației nu pot afecta, decât într-o manieră pozitivă, drepturile și interesele intimatului.

Drept urmare, instanța de apel a remarcat că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.2036/19 din 09 decembrie 2019 este neîntemeiat, deoarece lezează un drept prevăzut de lege a reclamantului, iar în aceste circumstanțe Casa Națională de Asigurări Sociale este obligată să reia achitarea pensiei pentru vechime în muncă a intimatului, cu recalcularea acesteia reieșind din majorarea salariului procurorului în funcție.

La 14 decembrie 2020 (data de pe plicul poștal), Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs motivată împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii din 02 iunie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani și a deciziei din 21 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei hotărâri noi privind respingerea integrală a acțiunii (f.d.112-116).

În motivarea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale și-a manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, considerându-le neîntemeiate și ilegale prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, suplimentar fiind indicate motivele de drept și de fapt invocate în referința asupra cererii de chemare în judecată și în cererea de apel anexate la dosar, invocându-se că acțiunea urma a fi respinsă.

A menționat că, deși în partea motivată a deciziei instanța de apel a indicat că, apelantul a fost citat legal și nu s-a prezentat la examinarea cauzei în ședința de apel, totuși în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale nu a fost înregistrată nici o citație sau o notificare cu privire la ziua și ora ședinței. Totodată, indică faptul că la 15 octombrie 2020 prin poșta electronică în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale a fost expediată doar referința intimatului asupra cererii de apel.

A notat că, pe portalul instanțelor de judecată/Curtea de Apel Chișinău, la rubrica agenda ședințelor de judecată, dosarul Șlic Iurie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale nu poate fi identificat. Astfel, recurentul nu a cunoscut despre data și ziua desfășurării ședinței de judecată și ulterior decizia instanței de apel pe cauza menționată fiind publicat pe portalul instanțiilor judecătorești la 08 decembrie 2020.

În asemenea circumstanțe, reieșind din faptul că citație în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale nu a fost remisă, iar dispozitivul și decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost publicată concomitent la 08 decembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale consideră că prezentul recurs este depus în termenul stabilit de art.245 din Codul administrativ.

La 28 decembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului Șlic Iurie și reprezentantului acestuia, avocatul Lupareva Alla, pentru notificare, copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu explicarea dreptului de a depune referință.

Prin referința depusă la 26 ianuarie 2021 Șlic Iurie, reprezentat de avocatul Lupareva Alla a solicitat respingerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ recursul se depune la instanța

de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 21 octombrie 2020, în lipsa apelantului Casa Națională de Asigurări Sociale. La 08 decembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a recepționat decizia contestată, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d.110).

Prin urmare, recursul motivat depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale la 14 decembrie 2020 (data de pe plicul poștal) este în termen (f.d.112-116).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, este inadmisibilă.

În conformitate cu art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh